

Projekti Turvalised kruisid Läänemerel kokkuvõte

VASTUTUSTUNDLIK ALKOHOLI SERVEERIMINE MEREL

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Sissejuhatus

Aastal 2010 sai alguse ELi rahastatud projekt nimega Koostööprojektis osalesid Soome. Projekti algatajaks oli Stockholmi lääni politsei, kuna politseile tehtud avaldused vägistamiste kohta Läänemere reisilaevadel olid kasvanud drastiliselt. Koostööprojektis osalesid Soome, Eesti ja Ahvenamaa politseiasutused ning STAD ehk Stockholmi läänivalitsuse eriprojekt, mis töötab alkoholismi, narkomaania, dopingu ja tubakakasutuse ennetamise ja uurimisega. Projekti-partneriteks olid Valvira ehk Soome sotsiaal- ja tervishoiu lubade ja järelevalve amet ning Viking Line, Tallink Silja Line ja Rederi Eckerö AB.

Projekt kestis kaks aastat, mille jooksul lähtusid asjaosalised oma töös kolmest järgmisest eesmärgist:

- Ennetada kuritegevust.
- Arendada politsei piiriülest uurimistegevust toimepandud vägivallakuritegude puhul.
- Luua partnerite ühtne visioon ja arusaam, mis puudutab alkoholi müügi järelevalvet Läänemere lõbusõidulaevade pardal.

STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) ehk projekt "Stockholm võitleb alkoholi- ja uimastiprobleemiga" on oma töös keskendunud eelkõige kuritegevuse ennetamisele. Osana sellest tööst on projektitöötajad pidanud poolepäevaseid koolitusi AAS (Ansvarsfull Alkoholserving) ehk "Vastutustundlik alkoholi serveerimine" 11 laeval. Kokku on koolituses osalenud umbes 500 laevatöötajat. Järgnevalt esitletav materjal sisaldab muuhulgas ülevaadet sellest, mida STAD koolitusel esitas, osasid neist kokkulepetest, mis sõlmiti laevakompaniide, politsei ja STADi vahel, ning olulisi kontakt-andmeid eri riikides.

Vastutustundlik alkoholi serveerimine

Uuringud näitavad tugevat seost alkoholi ja vägivala vahel. 80 protsenti kehalise väärkohtlemise juhtudest Rootsis toimuvad seoses alkoholi tarbimisega. Kõrge joobeaste nagu ka asjaolu, et paljud joobes inimesed kogunevad samasse kohta, suurendab vägivala riski.

Rootsis töötas STAD ehk projekt ”Stockholm võitleb alkoholi- ja uimastiprobleemiga” Stockholmi läänivalitsuse juures 1990-ndate teisel poolel välja AASi. AASi eesmärk on vähendada alkoholi tarbimisega seotud vägivalla ning kehalisi ja materiaalseid vigastusi restoranides, baarides ja ööklubides ning arendada välja restoranikultuur, mis ei müü alkoholi alaealistele või liigselt joobnutele.

2001. aastal teostati AASi analüüs, kus vaadeldi selle mõju vägivallakuritegevusele (politseile teatatud vägivallategudele) Stockholmi linnas. Analüüs näitas, et katsepiirkonnas (Stockholmi südalinn) olid vägivallakuriteod vähenenud 29 protsenti võrreldes kontrollpiirkonnaga (Södermalm). See tähendas keskmiselt 77 vägivallakuritegu vähem ühes kuus, mis omakorda tähendas rahalist kokkuhoidu 291 miljoni Rootsi krooni. Summa osutus 39 korda suuremaks kui kogu projekti eeldatav maksumus kõnealusel perioodil.

Aastal 2003 hakkas AAS levima ka teistesse valdadesse/omavalitsustesse Stockholmi läänis ja kogu Rootsis. 2004. aastal andis Rootsi Valitsus Rootsi Riiklikule Rahvatervise Instituudile (Statens folkhälsoinstitut) ülesande levitada meetodit riigi kõikidesse valdadesse.

AAS Läänemeres

Aastatel 2011 ja 2012 on ligikaudu 500 Viking Line, Tallink Silja Line ja Rederi Eckerö AB töötajat osalenud AASi koolituses, mis kujutab endast Rootsi valdades läbiviidava koolituse lühendatud ja laevadele kohandatud programmi. Kõikide nende laevakompaniide juhtkonda on tööst teavitatud ja nad on andnud laevadele loa kohandada oma tööd vastavalt AASile. Koolitus on andnud kõigile ühised põhiteadmised, jätkamaks tööd ühtse eesmärgi nimel – milleks on ohutu ja turvaline teenindustöö laevapardal. Igasuguse tegevuse

arendamiseks on vajalik muutusprotsess ning et see oleks ka edukas, peab see alguse saama seestpoolt. Protsess nõuab aega, pühendumust, julgust, tugevust, vastupidavust ja avatust. Meie koolituse jooksul oleme saanud töötajatelt rohkesti häid parandusettepanekuid ning nüüd loodame, et neid ka rakendatakse selleks, et vähendada liigset alkoholi serveerimist ning alkoholiga seotud vägivalla ja vägistamisi.

Alkoholi meditsiinilised mõjud

Paljudele meist tähendab alkohol midagi positiivset. Väikestes annustes on alkohol stimuleeriv, kuid suurtes annustes on see mürk, mille tarbimine võib lõppeda surmaga. Alkohol mõjutab aju tasustüsteemi, seda tõlgendatakse tihti positiivsena ja see loob positiivseid mäluilpe. Alkoholi pideval tarbimisel aga aju taastussüsteem muutub. Aju muutub alkoholi suhtes vähem tundlikuks ja inimene peab jooma üha rohkem, et saavutada sama joobetase.

Alkohol mõjutab mõtlemis- ja hindamisvõimet

Kehaosa, mida alkohol mõjutab kõige kiiremini ja kõige selgemalt, on aju. Nimelt on see aju, mis õpib armastama alkoholi tarbimist, mis omakorda võib viia sõltuvusse. Ajus paikneb ka meie ajataju ning mõtlemis- ja hindamisvõime. Seal toimub riskivõtu ning turvalisuse omavaheline vaagimine. Pärast väikest kogust alkoholi muutub enamus meist pingevabamaks ja sotsiaalseks, meil on lihtsam võtta kontakti teistega ning me julgeme rohkem.

Kui alkoholisisaldus veres tõuseb, muutub meie käitumine, samas kui pidurid kaovad. Paljud tõmbuvad tagasi ning väsivad, teised muutuvad hoopis valjuhäälseks ja lahmivaks. Mõned võivad muutuda vägivaldseks ja agressiivseks. Agressiivne käitumine võib avaldada riikuse ja mõnikord ka füüsilise vägivaldsusena.

Üheks selle põhjuseks võib olla halvenenud kontroll lihaste üle, siis on lihtsam komistada, müksata teisi ja pillata maha asju. Selline käitumine võib kergesti tekitada ärritust. Vähenenud pidurdatus võib põhjustada ka seda, et psüühilised probleemid, nagu umbusklikkus ja kahtlustamine, leiavad väljundi ja suurendavad agressiivset käitumist. Kuna alkohol mõjutab reaktsioonivõimet, motoorseid võimeid ning mõtlemis- ja hindamisvõimet, suureneb alkoholi juues õnnetuste ja vägivalla risk.

Alkoholi ja vägivalla seosed

Joobe ja vägivalla vahel on olemas selge seos. Suurenev alkoholitarbimine põhjustab vägivalla kasvu. Me teame, et suur osa vägivallategudest, mida joobes isikud sooritavad ja/või mille ohvriteks nad ise langevad, toimuvad seoses mõne alkoholi pakkuva meelelahutusasutuse külastamisega. Paljude politseile teatatud vägivaldajuhtumite nii sooritajad kui ka ohvrid on alkoholi mõju all. Mida arvukamalt kliente ja mida suuremas joobes nad on, seda suurem on oht, et väikestest nägelustest kujunevad välja vägivaldsed kaklused. Purjus seltskonna kaklused saavad sageli alguse tühisest asjast.

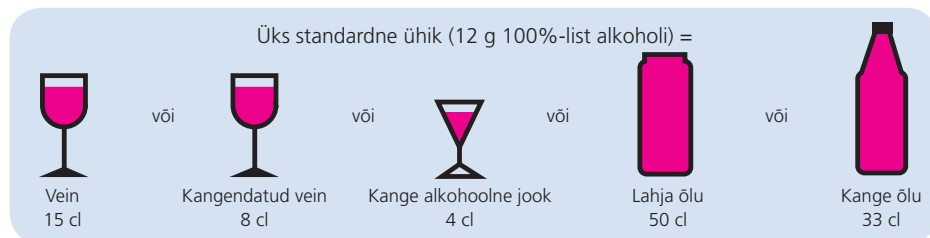
Loomulikult ei taha ükski baar/restoran omale purjus kliente, kuid selliste vältimiseks on vaja head juhtimisstiili ning asjatundlikke töötajaid. Professionaalne personal peab olema võimeline kindlaks määrama, millal kliendile ei tohi enam rohkem alkoholi müüa/serveerida. Üks võimalus vähendada vägivalla ohtu ja võimalikke kahjusid, on tagada, et kliendid ei jääks liiga purju. Vigastuste ja vägivalla oht on väike kuni 0,6 promillini, seejärel, mida enam joove suureneb, seda rohkem kasvab risk.

Alkoholi ja vägistamiste seos laevadel 2009–2012

Projekt Safe Baltic on uurinud Rootsi politseile tehtud avaldusi Viking Line, Tallink Silja Line ja Rederi Eckerö AB laevadel toimunud vägistamiste kohta. Need 54 Rootsis tehtud avaldust näitavad tugevat seost alkoholi ja vägistamiste vahel. Kõik ohvrid, välja arvatud neli, olid joobes. Paljud olid tugevas joobeseisundis või isegi täiesti abitus seisundis, paljudel oli raske meenutada juhtunu üksikasju. Kannatanu (ohvri) keskmine vanus oli 24 aastat. Kindlakstehtud kahtlusalluste keskmine vanus oli veidi kõrgem, 25. Identifitseerimata kahtlustatavate vanus jääb tavaliselt 25 ja 30 vahele. Kahtlustatavate isikute joobeaste ei ole olnud sama kõrge kui ohvritel. Kuid siin on ka väga raske saada paikapidavat statistikat, sest osad kahtlusallused tuvastatakse alles palju hiljem ja osad ei leita üldse.

Standardne ühik

Standardne ühik on alkoholi koguse rahvusvaheline mõõt. Standardne ühik sisaldab 12 grammi alkoholi, mis on umbes sama kui 4 cl 40-protsendilist alkoholi.

Rusikareegel: Et lahustada organismis 4 cl kanget alkoholi (1 kange õlu 33 cl, 1 klaas veini), läheb aega umbes kaks tundi. Alkoholi laguneb ühtlase kiirusega ning seda ei ole võimalik mõjutada.

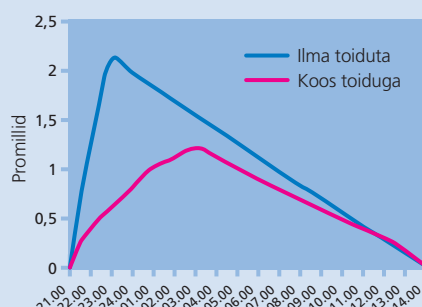
Mida ja kuidas juua ning selle mõju

Vere alkoholisisalduse määrab muu hulgas järgmine:

- **Kui palju ja kui kiiresti juuakse.** Mida kiiremini ja mida rohkem alkoholi juua, seda rohkem purju inimene jääb. Kui inimene tarbib ära kuus 33cl-st pudelit kanget õlut ühe tunni jooksul, ei jõua maks lahustada esimest õlut enne, kui juba järgmine peale tuleb, mistõttu alkoholisisaldus veres kasvab väga kiiresti.
- **Kui kangeid jooke juuakse.** Mida kangemaid jooke juuakse, seda kiiremini ka purju jäädakse.
- **Kui palju inimene kaalub.** Inimese kehakaal mõjutab vere alkoholisisaldust. Väike kehakaal põhjustab veres kõrge alkoholisisalduse.
- **Kas tegemist on mehe või naise.** Naine talub reeglina vähem alkoholi kui mees. Kui naine joob kaks kolmandikku sellest alkoholimahust, mida mees joob, saab nende alkoholisisaldus veres olema umbes sama. See tuleneb sellest, et naised kaaluvad tavaliselt vähem ja nende kehas on vähem vedelikku, mis alkoholi lahjendaks.

- **Kui samaaegselt joomisega ka süüakse.** Kui alkoholi tarbimisega kaasneb söömine, satub alkohol verre aeglasemalt. Maksale jääb siis rohkem aega alkoholi lahustamiseks ja vere alkoholisisaldus ei tõuse sama kõrgele tasemele kui siis, kui juua tühja kõhuga. Korralik eine samaaegselt alkoholi tarbimisega võib vere alkoholisisalduse peaaegu poolitada.

Kuus suurt klaasi kanget õlut koos toiduga ja ilma

Uimastid

Milleks on hea uimastivaba keskkond restoranis/baaris?

Narkouimas kliendid ohustavad nii teisi kliente kui ka personali. Narkouimas inimene ei ole usaldusväärne ning võib käituda agressiivselt ja kontrollimatult. Kui keegi teie töökohas kasutab uimasteid, tähendab see peaaegu alati, et selle pärast kannatab kogu ümbruskond. See võib tekitada muret kaastöötajates ja halba tööatmosfääri ning samas põhjustavad uimastid reageerimisvõime halvenemist. Narkouimas inimesed kollektiivis kasvatavad õnnetuste riski. Töötajad, kes kasutavad uimasteid, lubavad ka kergekäelselt, et kliendid seda teevad.

Narkouima tavalisemad tundemärgid

Amfetamiin ja kokaiin mõjutavad kesknärvisüsteemi. Amfetamiini võib süstida, ninna tõmmata või segada vedelikuga ja juua. Amfetamiin ja kokaiin põhjustavad narkojoobe, mis annavad tunde, kui oleks suurenenud inimese energia, paranenud enesekindlus ja teravnenud tajud. Kokaiinijoove

kestab umbes 40 minutit, amfetamiinijoove mitu tundi. Amfetamiini- või kokaiinijoova tundemärgid on pingutustunne lõualuudes, suurenenud pupillid, äärmuslik jutukus ja olek, mis meenutab “oravat rattas”. Inimene võib käituda jõuliselt pealetungivalt, enesekindlalt ja ülbealt. Ta võib ka taluda suures koguses alkoholi ilma, et saavutaks joovet.

Ecstasy (mdma ehk 3,4-metüleendioksümetamfetamiin) omab nii stimuleerivaid kui hallutsinogeenseid omadusi. Seda pakutakse tavaliselt tablettidena, millesse on pressitud sümbolite jäljed. Kes võtab ecstasyd, muutub positiivseks oma keskkonna suhtes. Inimene tahab väga kallistada, muutub avatuks, tema enesekindlus kasvab, samuti energia ja jõud. Suuremate annuste puhul tekivad hallutsinatsioonid. Ecstasy-uima tundemärgid võivad olla suured pulseerivad pupillid, punetus, higistamine, pingutustunne lõualuudes ja viltu hammustamine. Kehatemperatuur tõuseb järsult ja inimene võib juua palju. Ecstasyt ei tarvitata tavaliselt koos alkoholiga.

GHB (gammahüdroksübutüraat) on läbipaistev ja kergelt viskoosne vedelik, mida sageli pakutakse PET-pudelites. GHB-joove kestab 3–4 tundi ja meenutab kerget alkoholiijoövet. Inimene võib tunda end õnneliku, pingevaba ja sensuaalsena. Isegi kui inimene on manustanud GHBd annustes, mis viivad sügava une või teadvusetuseni, tunneb ta end pärast ärkamist värskena. Preparaati on väga raske doseerida. Annus, mis ühel juhul annab väga väikese joobe, võib teisel juhul olla surmav. On ka neid, kes ärgates sügavast GHB-joobest, satuvad paanikasse ning muutuvad agressiivseks ja ohtlikuks oma ümbruskonnale. Hiljem võib inimesel olla raskusi juhtunut mäletada. GHB tarvitamist võib olla raske tuvastada pelgalt inimese välimuse või käitumise järgi. Mõned noored tarvitavad GHBd alkoholi asemel või sellele lisaks.

Hašiš ja marihuaana on kõige tavalisemad kanepitooted. Hašiš on kanepivaik, mis on segatud sideainega ja pressitud tavaliselt pruunideks või mustadeks tahvleteks. Marihuaana kujutab endast kanepitaime mõningaid kuivatatud osi. Hašišit ja marihuaanat kõige sagedamini suitsetatakse ja see lõhnab magusalt nagu viiruk või põletatud rohi. Joove kestab tavaliselt 2–3 tundi. Kanepiuima tundemärgid võivad olla silmade punetus, suurenenud pupillid ja tugev magusaisu. Refleksid muutuvad aeglasemaks ja liigutused ebakindlateks. Südame löögisagedus kasvab ja suu muutub kuivaks. Peavalu, pearinglus ja iiveldus on sagedased. Aja- ja kohataju on moonutatud. Kanepi kõige sagedasemad negatiivsed kõrvaltoimed on ärevus, rahutus, paanika ja paranoia, eriti just algajate puhul.

Mida saavad laevad teha, et ennetada uimastite kasutamist?

- Arendada koostööd asjaomaste riikide politseijõududega.
- Töötada välja lihtsad reeglid personale, kuidas toimida, kui on kahtlus, et kaastöötaja või klient tarvitab narkootikume.
- Omada head valgustust laevaruumides ja vältida pimedaid nurki.
- Kontrollida pidevalt kõrgendatud riskiga ruume ja alasid.

Konfliktide haldamine

Koolitusprogramm “Vastutustundlik alkoholi serveerimine” sisaldab osa nimega “konfliktide haldamine”. Selle eesmärk on ärgitada iga töötajat mõtlema selle üle, kuidas just tema võib tegutseda ennetavalt, et mitte sattuda nn. külmutatud konflikti olukorda. Üks võimalus käsitleda konfliktide haldamist on harjutada eri olukordi rollimängu kaudu: keelduda joobes isikule alkoholi serveerimast, kontrollida kliendi vanust, leida uusi väljendusviise kliendile sama sõnumi esitamiseks, luua vestluses uusi võimalusi selle asemel, et lihtsalt piire seada.

Kuid tähelepanu keskpunktis ei seisa ainult üksikud töötajad. Üks kõige olulisemaid tegureid selleks, et restoran/baar oleks hea koht töötamiseks, on see, kui hästi meeskond toimib ja üksteist toetab. Eriti oluline on see laevapardal. Laevadel läbiviidud koolitustes oleme palju rääkinud sellest, kui tähtis on konsensus ehk üksmeel nagu näiteks ühesugune arusaamine joobeastmest. Millal on inimene liiga joobnud? Kuidas me määratleme seksuaalset ahistamist?

On oluline, et töötajatel on nendes küsimustes ja võimalikult tekkivates olukordades ühesugune arusaam. Seda on vaja üksteise toetamiseks, kui ohjeldatakse kliente ja seatakse neile piiranguid. Kui töötajad reageerivad ühele ja samale käitumisele erinevalt, võidakse seda käsitleda meelevaldsena. Aruteludes tuleks lähtuda nii seadusest kui töökoha sise-eeskirjadest.

Näiteid sellest, mida tuleks käsitleda konfliktide haldamise koolituses:

- Ennetada “asjatuid” konflikte.
- Konkreetsed vahendid kahepoolse kommunikatsiooni loomiseks.
- Tunda seadust on üks asi, aga selle praktiline rakendamine teine.
- Muuta oma nõrkused tugevusteks.
- Määratleda, milline kasu on alkoholiseadusest.
- Kehakeele tähtsus ja kuidas mõjutada oma kehakeelt.
- Töötada meeskonnas selle nimel, et igaüks mõistaks ja tõlgendaks teatud nähtusi ühtemoodi.

Alkoholipoliitika

Poliitika kujutab endast tahteavaldust ning annab suunised otsuste tegemiseks ja soovitud eesmärkide saavutamiseks. Poliitika, mis neil kolmel laevakompaniil on ühine, puudutab reisijaid. Koos põhjalikult läbitöötatud tegevuskavaga annavad need dokumendid olulist tuge ja turvalisust töötajatele juhuks, kui tuleb ette alkoholiga seotud probleeme.

Alkoholipoliitika laevapardal põhineb iga asjakohase riigi seadustel ja laevade endi sisekorraeeskirjadel. Alates 2013 on Viking Linel, Tallink Silja Linel ja Rederi Eckerö ABL ühtne reisijate alkoholipoliitika. Selle põhjal on laevakompaniid ärgitanud oma laevade meeskondi koostama ja välja töötama alkoholipoliitikast lähtuva tegevuskava, mille eesmärgiks on vastutustundlik alkoholi serveerimine.

Reisijate alkoholipoliitika

Mida võtta laevale?

- Laevale ei ole lubatud kaasa võtta alkoholi pardal tarbimiseks.
- Me ei lase pardale ilmsete joobetunnustega reisijaid.

TaxFree müük laevas

- Kontrollime alati noorte reisijate isikuttõendavat dokumenti.
- TaxFree kauplustest ostetud alkoholiseid jooke ei ole lubatud tarvitada restoranides, kajutites või laeva teistes avalikes kohtades.
- Keelatud on osta alkoholi alla 18-aastastele reisijatele.
- TaxFree kauplustest ei ole võimalik osta külmi alkoholi sisaldavaid jooke tükikaupa.

Vastutustundlik alkoholi serveerimine baarides ja restoranides

- Me ei müü alkoholi ilmsete joobetunnustega reisijatele.
- Me ei müü alkoholi alla 18-aastastele reisijatele.
- Restoranidest/baaridest ostetud alkoholiseid jooke ei ole lubatud tarvitada kajutites või laeva teistes avalikes kohtades.

Kuidas koostada tegevuskava?

Iga töökoht on ainulaadne ning oma tegevuskava koostamisel tuleb lähtuda konkreetselt just oma olukorrast ja selle lähtekohtadest. Kõige parem on, kui tegevusplaan hõlmab endas nii alkoholi, ravimeid, narkootikumi ja muid uimasteid puudutavaid küsimusi.

Tegevuskava koostatakse näiteks ühe aasta kaupa ning see sisaldab meetmeid, mida ettenähtud ajavahemikus rakendatakse. Näiteks, kuidas korraldatakse aasta jooksul eri meeskondade koolitusi ja muud tegevust.

Tegevuskava aitab siis, kui tekib probleeme. See on juhend, mille kohaselt tegutseda problemaatilistes olukordades, mis ei ole kooskõlas ettevõtte poliitikaga.

Mõned küsimused, mida arutada tegevuskava väljatöötamisel

Eeskirjad

- Kas meil peaksid olema erinevad eeskirjad eri väljumiste jaoks?
- Millised eeskirjad peaksid kehtima spetsiaalsetel teemakriisidel?
- Kas meil on erinevad reeglid/eeskirjad tööpäeviti ja nädalavahetustel? Nt kindlad kellaajad, mil lastel on lubatud viibida diskos.
- Kas võib olla erandeid? Millal? Kellele? Kuidas?

Varasemad abinõud

- Kes vajab koolitust/teavet? Kas on vaja erilisi abinõusid teatud rühmadele?
- Millal koolitus toimub? Kes vastutab?
- Millist koolitust/teavet on vaja?
- Milliseid rutiine me vajame, et levitada oma poliitikat?

Ressursid ja vastutuse jagamine

- Kes vastutab mille eest?
- Millised vahendid/ressursid meil on?
- Mida meil on lubatud ette võtta?
- Milline roll meil on? Millistest teistest “tegijatest” võib kasu olla?

Hädatoimingud/-rutiinid

- Mida teha, kui alla 18 aastane tarbib alkoholi, keegi on “liiga purjus” või narkouimas?
- Kes võtab vastutuse midagi ette võtta? Mida teha sellises hädaolukorras? Kuidas toimida pärast?
- Mida me teeme, kui see ei toimi esimesel katsel?

Tegevuskava järelkontroll

- Millised järelkontrolli protseduurid peaksid meil olema? Kes vastutab järelkontrolli eest? Kas me oleme tegutsenud vastavalt kokkulepetele? Millal/kui tihti tuleks tegevuskava kontrollida?
- Milline on mõju poliitikal olnud?

Kontaktvörgustik

RESPONSIBLE AUTHORITY FOR CONDUCTING THE FIRST INVESTIGATION STEPS IN CASE OF SUSPECTED RAPE ON FERRY

Territorial Waters / Ferrys	Sweden	Finland	Estonia
Sweden	Sweden: 24 h command centre: +461 0564 0734 Prosecutor's office: +461 0562 5610 (office hours 8.00-16.00) +461 0562 5680 (outside office hours 16.00-08.00)	Sweden: 24 h command centre: +461 0564 0734 Prosecutor's office: +461 0562 5610 (office hours 8.00-16.00) +461 0562 5680 (outside office hours 16.00-08.00)	Estonia: Prosecutor's office: +372 512 5470 24 h command centre: +372 612 4100 or Sweden: 24 h command centre: +461 0564 0734 Prosecutor's office: +461 0562 5610 (office hours 8.00-16.00) +461 0562 5680 (outside office hours 16.00-08.00)
Finland	Finland: Helsinki: 24 h command centre: +358 71877 4033 Turku: 24 h command centre: +358 46597 9339 Mariehamn: 24 h command centre: +358 1852 7100	Finland: Helsinki: 24 h command centre: +358 71877 4033 Turku: 24 h command centre: +358 46597 9339 Mariehamn: 24 h command centre: +358 1852 7100	Estonia: Prosecutor's office: +372 512 5470 24 h command centre: +372 612 4100 or Finland: Helsinki: 24 h command centre: +358 71877 4033 Turku: 24 h command centre: +358 46597 9339 Mariehamn: 24 h command centre: +358 1852 7100
Estonia	Estonia: Prosecutor's office: +372 512 5470 24 h command centre: +372 612 4100	Estonia: Prosecutor's office: +372 512 5470 24 h command centre: +372 612 4100	Estonia: Prosecutor's office: +372 512 5470 24 h command centre: +372 612 4100
International	Authorities of first port in Sweden or Finland. Estonia only if the victim or suspect is an Estonian citizen.	Authorities of first port in Sweden or Finland. Estonia only if the victim or suspect is an Estonian citizen.	Authorities of first port in Sweden or Finland.

Veebilehed kasuliku teabega

ROOTSI

Politsei

www.polisen.se • Politsei tel: 114 14

Siit leiad Rootsi politsei kontaktandmed ja kogu vajaliku teabe.

STAD

www.stad.org

Siit leiad teavet AAS programmi koolitustest Stockholmis, baaride/restoranide uimastitevastastest koolitusest, juhtimiskoolitusest jne. Vahelehel "Utbildning/restaurant" (Koolitus/restoranid) leidub teavet vastutustundliku alkoholi serveerimise töömeetoditest.

Folkhälsoinstitutet, FHI

www.fhi.se

Rahvatervise Instituut arendab ja edendab teadmisi paremast tervisest.

BRIS

www.bris.se

Siit saab teavet ja tuge lapsi ja noori puudutavates küsimustes.

Transportstyrelsen

www.transportstyrelsen.se

Transpordiamet töötab selle nimel, et saavutada hea kättesaadavus, kõrge kvaliteet, turvaline ja kesk-konnasõbralik transport raudteel, õhus, merel ja maanteedel. Transpordiamet koostab eeskirju, annab välja lubasid ning jälgib nende täitmist.

Vältimatu sotsiaalabi teenused Rootsis

Tel: +46-8-508 400 00, ööpäevaringselt,
E-post: socialjouren@stockholm.se

Vältimatu sotsiaalabi teenused hoolitsevad linna sotsiaalteenuste eest väljaspool tööaega. Tööajal võib võtta ühendust oma linnaosa sotsiaalteenuste osakonnaga. Öhtuti, öösel ja nädalavahetustel võib pöörduda Vältimatu sotsiaalabi poole, kui on tekkinud hädaolukord, nagu näiteks pere-ja suhte probleemid, perevägivald, sõltuvusprobleemid.

Sotsiaalteenused Södermalmis

Tel: +46-8-508 12 000

Sotsiaalteenused Östermalmis

Tel: +46-8-508 103 10

SOOME

Politsei

www.poliisi.fi

Siit leiad Soome politsei kontaktandmed ja kogu vajaliku teabe.

Valvira

www.valvira.fi

Vahelehel juhtimine ja järelevalve leidub teavet Soome alkoholiseadusest.

Mannerheimi Lastekaitseliit

www.mll.fi

Sisaldab materjale ja teavet organisatsioonidest vanematele, koolidele ja teistele, kes töötavad lastega.

EESTI

Politsei

www.politsei.ee

Siit leiad Eesti politsei kontaktandmed ja kogu vajaliku teabe.

AHVENAMAA

Politsei

www.polis.ax

Siit leiad Ahvenamaa politsei kontaktandmed ja kogu vajaliku teabe.

BRIS, Ahvenamaa

www.bom.ax
Laste abitelefoni +358-8-25 254

Siit leiad kogu vajaliku teabe Ahvenamaa lasteom-budsmani ja BRIS laste abitelefoni kohta Ahvenamaal.